

The book is owned by ฤๅ Noname

Typed to Word Document by ฤๅ Noname

Converted to PDF Format by webmaster@samgler.org

This PDF file is intended for educational purpose and private use only. Our goal is to promote SamGler to all walks of life and to memorize Por Intarapalit, one of the greatest writers in Thai history.

สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น

สามเกลอ พล, นิกร, กิมหงวน

เวียงจันทน์อลหม่าน

ป.อินทรปาลิต

นิกรเก็บเงินตกใต้ในตู้เสื้อผ้าของเจ้าคุณปัจจนิก ๑ 20,000 บาท ก็โกหกใครต่อใครว่าเขาถูกสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลที่ 2 แล้วเขาก็ชวนเพื่อนเกลอของเขากับท่านเจ้าคุณปัจจนิก ๑ และเจ้าแก้ว เดินทางไปทัศนารจนครเวียงจันทน์แห่งประเทศลาว โดยให้คำมั่นสัญญาว่าเขาจะเป็นผู้จ่ายเงินทุกสิ่งทุกอย่าง นับตั้งแต่ค่ารถค่าเรือค่าโรงแรมค่าอาหารตลอดจนกระทั่งค่าหมอนวดสาว

การเดินทางไปเที่ยวเวียงจันทน์ก็คล้าย ๆ กับไปเที่ยวในประเทศไทยเรานั้นเอง ไม่จำเป็นต้องเตรียมตัว หรือมีพิธีรีตองอะไร หนังสือเดินทางรอบโลกของคณะพรรคสี่สหายของเรา และเจ้าคุณปัจจนิก ๑ กับเจ้าแก้วก็มีอยู่แล้ว เพียงแต่ไปขอวีซ่าที่สถานเอกอัครราชทูตลาวเท่านั้น

โดยขบวนรถด่วนกรุงเทพ ๑ – หนองคาย สี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก และเจ้าแก้ว ก็มาถึงหนองคายในเวลา 11.00 น. ของวันจันทร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ ทุกคนมารถชั้นหนึ่ง ที่ไม่ได้มารถชั้นนอนก็เพราะต้องการพูดคุยกันร่วมสนุกกันในการเดินทาง นอกจากนี้ยังได้ซื้อของกินตามสถานีต่าง ๆ ที่รถหยุดด้วย ถ้าหากว่ามารถชั้นนอนเอกซึ่งอยู่ท้ายขบวนก็ต้องอยู่ห้องละ 2 คนแยกกันอยู่ และพวกพ่อค้าแม่ค้าไม่เคยนำของไปเร่ขายทางรถชั้นนอนโท หรือนั่งนอนเอก

ไม่มีอะไรใหม่ และแปลกตาสำหรับคณะพรรคสี่สหายซึ่งเคยมาหนองคาย และอุดรบ่อย ๆ เกี่ยวกับราชการทหารในฐานะที่นายพลดิเรกเป็นหัวหน้านักวิทยาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญสรรพาวุธของกองทัพไทย แต่การมาหนองคายคราวนี้ มาเป็นส่วนตัวในฐานะนักทัศนารไม่ได้มาเป็นทางการ ทุกคนจึงแต่งกายพลเรือนตามความสะดวก มีกระเป๋าเสื้อผ้าติดตัวมาคนละใบซึ่งเป็นกระเป๋าขนาดกลาง นอกจากนี้ก็มีเงินแอบซ่อนไว้ในตัวเท่าที่จะนำไปเวียงจันทน์ได้

รถจักรยานสามล้อ 3 คัน ได้พาสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๑ และเจ้าแก้วจากสถานีหนองคายมาถึงท่าข้ามในเวลาประมาณ 11.30 น. ระยะทางจากสถานีมาท่าข้ามประมาณ 3 กิโลเมตร

อีกครั้งหนึ่งที่คณะพรรคของเราได้เห็นแม่น้ำโขงซึ่งกว้างใหญ่กว่าแม่น้ำเจ้าพระยาราวสองเท่า สายน้ำไหลจากเหนือลงไปสู่ทางใต้ทางเดียว มองแลเห็นท่าเรือทางฝั่งลาวคือท่าเดื่อซึ่งอยู่เยื้องไปทางท่าข้ามเล็กน้อย

เจ้าคุณปัจจนิก ๑ พาสี่สหายกับเจ้าแก้วเข้าไปในด้านศุลกากร และตรวจคนเข้าเมืองเพื่อแสดงพาสปอร์ต และให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจค้นของต้องห้าม แต่นายด่าน และหัวหน้า

ตรวจคนเข้าเมืองรู้จักคุ้นเคยกับคณะพรรคสี่สหายเป็นอย่างดีจึงไม่มีการตรวจค้นกระเป๋าเสื้อผ้า เพราะเชื่อเกียรติ และการเชื่อเกียรตินี้เองทำให้สี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ มีเงินติดตัวไปคนละ ไม่ใช่ร้อยทั้งเงินบาท และดอลลาร์อเมริกัน โดยเฉพาะเสี่ยหงวนมีเงินไทย 20,000 บาท เงินดอลลาร์ 1,500 ดอลลาร์ ส่วนเจ้าแห้วมีเงินอยู่ 500 บาทพอดิบพอดีไม่ขาดไม่เกินเท่ากับที่ทางการอนุญาตให้นำออกนอกประเทศได้

“ได้ทำนี่อย่างไรล่ะครับถึงจะข้ามไปที่เวียงจันทน์” นายด่านตรวจคนเข้าเมือง หรือออกเมืองเรียนถามเจ้าคุณปัจจนิก ๆ อย่างนอบน้อม

“เปล่า ไม่มีอะไรหรอกคุณ เราตราครุฑทำงานมานานพอแล้วก็พักผ่อนการงาน เสียบ้าง พันเอกนิกรเขาชวนพวกเรามาเที่ยว”

“อ้อ ก็ดีเหมือนกันครับ แต่ว่า.....ได้เท่ากับทุกท่านระวังตัวไว้บ้างนะครับ อย่าเที่ยวให้เพลินนัก ถ้าเกิดตามขึ้นก็รีบข้ามมาบ้านเรา”

ทุกคนพากันมองดูหน้านายด่านตรวจคนเข้าเมืองทันที

“คุณได้ข่าวอะไรมาหรือ” นายพลดิเรกถามยิ้ม ๆ

“ครับ พวกศุลกากรฝั่งโน้นเข้าข้ามมาซื้อของที่นี่เมื่อเช้านี้ เขากระซิบบอกผมว่า ทางเวียงจันทน์มีทีท่าว่าจะไม่สงบ อาจเกิดปะทะกันในวันสองวันนี้ก็ได้”

พ.อ.พลกล่าวถามขึ้นทันที

“ใครกับใครครับ”

นายด่านตรวจคนเข้าเมืองหันมายิ้มให้พล

“ระหว่างนายพลกุประสิทธิ์ อภัย กับพันเอกบุญเลิศ ไชยโกสี ครับ”

“ว้า” เสี่ยหงวนคราง “ความจริงความยุ่งยากในเมืองลาวก็น่าจะเรียบร้อยนานแล้ว มีอะไรพุ่งช่องหมองใจก็น่าจะทำความเข้าใจกัน ตกลงกัน หรืออ้อมขอมกันได้ ขอบคุณมากครับ นายด่านที่ช่วยเตือนเรา ถ้าเขาเกิดฟาดกันขึ้นเราฐานะไม่ใช่ก็ต้องเผ่นข้ามโขงกลับบ้าน”

“ดีแล้วครับ แต่ว่าเรือหายากหน่อยนะครับ ตามปกติก็มีเรือขนส่งข้ามฟากเพียงไม่กี่ลำ และเป็นเรือของคนไทยทั้งนั้น”

เสี่ยหงวนหัวเราะเบา ๆ

“ไม่เป็นไรครับ หาเรือไม่ได้เราซัดนกกล้วยคนละต้นว่ายน้ำข้ามมาก็ได้”

นิกรมองดูหน้าคณะพรรคของเขาแล้วถามว่า

“หรืออย่าไปเลยวะ ดีไม่ดีจะไปโดนลูกหลงเข้า”

เจ้าคุณปัจจนิก ๆ หัวเราะเบา ๆ

“เราเป็นคนต่างชาติไม่ได้รับกับเขาใครเขาจะมายิงเรา ถ้าจวนตัวเราก็หนีเข้าสถานทูตเรา ไปเถอะไว้เรือเขาจะออกแล้ว”

เรือยนต์ข้ามฟากจากท่าข้ามไปท่าเรือเป็นเรือยนต์ชั้นเดียวขนาดกลาง คล้ายกับเรือยนต์ข้ามฟากท่าพระจันทร์, ศิริราช, พรานนก หรือสถานีรถไฟธนบุรี คณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉิม ๑ ต่างข้ามมาฝั่งลาวโดยเรือยนต์ลำนั้นโดยสวัสดิภาพ เมื่อขึ้นจากเรือเหยียบแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรลาวที่ทำเรือ ทุกคนก็บอกตัวเองว่า บัดนี้ตนเป็นคนต่างชาติไปแล้ว ฝั่งขวาของแม่น้ำโขงที่แลเห็นหมู่บ้านลึบ ๆ คือฝั่งแผ่นดินไทยอันร่มเย็นเป็นสุข

คณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉิม ๑ และเจ้าแก้ว ตลอดจนคนไทยที่ข้ามมาจากหนองคายต้องแวะที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง และศุลกากรของลาวเพื่อทำพิธีการเข้าเมืองตามระเบียบ แต่ก็ไม่ได้เสียเวลา และไม่ยุ่งยากอะไรนัก เพราะลาวกับไทยย่อมเปรียบเหมือนกับพี่น้องกัน บ้านห่างกันชั่วแม่น้ำโขงกันเท่านั้น ดินแดนทางเหนือของประเทศลาวได้ข้ามมาทางฝั่งขวาของราชอาณาจักรไทยด้วย

ประชาชนคนไทยทั้งหญิงชายเด็กผู้ใหญ่ประมาณ 20 คนยืนรวมกลุ่มอยู่หน้าโต๊ะเจ้าหน้าที่ศุลกากรลาวซึ่งมีรูปร่างหน้าตาเหมือนลาว แต่งตัวแบบข้าราชการลาว ตัวเล็ก พูดเสียงเบา แต่พูดเร็วทำงานคล่องแคล่ว คณะพรรคสี่สหายเสียเวลารอคอยบ้างระหว่างที่เจ้าหน้าที่ตรวจพาสปอร์ต และวีซ่า แล้วก็บันทึกลงในสมุดเล่มใหญ่เป็นภาษาลาวคล้ายภาษาไทยคนไทยเราก็อ่านออก

เจ้าคุณปัจฉิม ๑ กับเจ้าแก้วนั่งอยู่บนม้ายาว ส่วนสี่สหายยืนอยู่ข้างประตูอาเสี่ยกิมหงวนแลเห็นกาลันเดอร์ประจำปี ซึ่งเป็นภาพผู้หญิงสวยโฉมฉายาขลุ่ยซิกาเรต เขาก็มองดูด้วยความสนใจ อาเสี่ยพยายามอ่านข้อความตัวอักษรลาวในใจ แล้วหันมาถามนิกรซึ่งทำหน้าที่เป็นล่ามเนื่องจากนิกรของเราพูดภาษาลาวได้ดี และอ่านเขียนภาษาลาวได้ด้วย

“เฮ้ย แกอ่านข้อความที่กาลันเดอร์แผ่นนี้ให้กันฟังหน่อยเถอะวะ”

นิกรมองตามสายตาคิมหงวน

“อ้อ เขาโฉมฉายาขลุ่ยซิกาเรต “สาวน้อย” คือชื่อของขลุ่ย”

“นั่นนะสิรู้แล้วละ แต่เขาเขียนว่าอย่างไร”

นิกรอ่านให้ฟังอย่างคล่องแคล่ว

“ดูสาวน้อยชื่นใจชุ่มทรวง”

“เฮ้ย” นายพลดิเรกอุทานดัง ๆ “โหงยังงั้นละ”

นิกรหัวเราะเบา ๆ

“ภาษาลาวดูแปลว่าสุข ขาดูก็คือขลุ่ยซิกาเรตที่เราสูบกันนี่แหละ แต่เขาเรียกว่าขลุ่ย ก็น่าจะภาษาลาวก็เพราะกันเคยมีเมียลาวมาแล้วนั่นเอง แก่ก็คงจำศรีจันทร์ของกันได้ หล่อนอยู่จัมปาศักดิ์ติดตามพ่อ ไปอยู่กรุงเทพฯ ๑ ตั้งร้านขายอาหารลาวอยู่ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ก็นพาพวกเราไปกินบ่อย ๆ กันแอบได้เสียกับศรีจันทร์เพียงไม่กี่เดือน ประไพรู้เข้าก็ตามไปบุกเหยียบ

กรมศรีจันทร์เสียเหล็ก ในที่สุดกันก็เลยต้องเลิกกับหล่อน” พุดจบนิกรก็ยกมือขวามุมน้ำอกเขา แล้วครวญเบา ๆ “โล – จันท์จำ ปานนี้จันท์ไปลั่นป้ออยู่ที่ไหนก็ไม่รู้”

พลจู้ปากคุณิกร

“เฮ้ย ๆ ๆ มีคนหลายคนเขากำลังมองดูแกไว้อย่าให้เขาเข้าใจว่าแกเป็นบ้า
เลยวะ”

นิกรอมยิ้ม

“มาเที่ยวเวียงจันทน์พวกเราอาจจะขลุกขลักเล็กน้อยในเรื่องภาษาพูด แต่ลาวชั้น
ปัญญาชนพูดฝรั่งเศส และอังกฤษได้ดี พวกคนธรรมดาเขาก็พูดภาษาของเขา บางที่ฟังแล้วก็นำ
กลัวหรือขบขัน แต่ถ้าไม่เข้าใจถามกันได้ หรือให้กันเจรจากับเขาเอง”

เสี่ยหงวนนึกเลื่อมใสในตัวนิกรมาก

“แกนี่แน่ไว้อย่า – ภาษาลาวนะคำแทนตัวเราว่าอย่างไร”

นิกรตอบโดยไม่ต้องคิด

“ใช้ซ้อย แต่ถ้าพูดกับผู้ใหญ่ก็ใช้ว่าซ้าน้อยเท่ากับกระผม คำรับที่สุภาพคือรับใช้
ว่าโดย ถ้ารับผมก็ต้องว่าโดยซ้าน้อย”

เจ้าหน้าที่กรมตรวจคนเข้าเมืองอีกคนหนึ่งเดินออกมาจากหลังห้อง พอแลเห็นคน
ไทยยืนออกกันอยู่เขาก็รีบมานั่งที่โต๊ะทำงานของเขาซึ่งอยู่ห่างจากโต๊ะเพื่อนร่วมงานของเขาราว
2 เมตร แล้วเขาก็ยิ้มให้คณะพรรคสี่สหาย

“เชิญ เถ้าแก่”

“อ้าว” เสี่ยหงวนอุทานแล้วมองดูหน้านิกร “โหง้เขาเรียกเราว่าเถ้าแก่ละไว้อย่า”

นิกรยิ้มให้

“คนลาวเขาเรียกคนมีเงิน หรือคนที่แต่งกายภูมิฐานว่าเถ้าแก่ทั้งนั้น” พุดจบก็หัน
มาทางเจ้าคุณปัจจนิก ๆ ซึ่งกำลังไขว่ห้างดูชกักร้อยอย่างสบายใจ “ไปที่โต๊ะนั้นเถอะครับ ทำพิธีเข้า
เมืองเสียให้เสร็จจะได้รีบเข้าเวียงจันทน์”

ท่านเจ้าคุณกับเจ้าแห้วต่างลุกขึ้นยืน ทุกคนพากันเข้ามาที่โต๊ะนายด่านตรวจคนเข้า
เมืองลาว ลักษณะท่าทางบอกว่าใจดี นายด่านมองดูหน้านายพลดิเรกแล้วยิ้มให้

“ขอปีหน้อย”

ศาสตราจารย์ดิเรกนัยน์ดาเหลืออก

“ขอปีโดย” เขาพูดนอบน้อม

นิกรยกมือตบหลังคร.ดิเรกเบา ๆ

“ส่งพาสปอร์ตในมือแกให้เขาซี ปีแปลว่าหนังสือเดินทาง”

นายพลดิเรกถอนหายใจโล่งกริบส่งหนังสือเดินทางให้นายด่านตรวจคนเข้าเมือง ต่อจากนั้นก็มีการสัมภาษณ์และจดลงในสมุดทะเบียนคนเข้าเมืองทางด้านทำเคื่อ นายด่านตื่นเต้น มากเมื่อได้เห็นชื่อของศาสตราจารย์ดิเรกในหนังสือเดินทางว่า พล.ท.ดิเรก ณรงค์ฤทธิ์

เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองคือนายด่าน และผู้ช่วยต่างรีบทำพิธีเข้าเมืองให้คณะ พรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแก้วโดยเร็ว แล้วก็มีการ โอภาปราศรัยกันราวกับว่ารู้จัก กันเคยกันมาแต่ก่อน เฉพาะตัวนายด่านพูดภาษาไทยได้ชัดเจน และคล่องแคล่ว

“เวียงจันทน์ขอต้อนรับท่านเจ้าคุณกับทุก ๆ ท่านครับ” นายด่านพูดนอบน้อม เจ้าคุณปัจจนิก ๆ ยิ้มให้

“ขอบคุณมากนายด่าน พวกเรามาทัศนจรหาความรู้ผลิตเพลินในเมืองนี้เท่านั้น ไปรคอย่าบอกใครเลยนะคุณ ว่ามีนายพลแห่งประเทศไทยสองคน และพันเอกสามคนมานคร เวียงจันทน์ เราไม่อยากจะให้อื่นฉาวจนกระทั่งพวกนายทหารลาวไปเยี่ยมเราที่ที่พัก”

“ครับ ผมจะปิดข่าวนี้อตามความประสงค์ของท่าน ท่านจะไปพักอยู่ที่ไหน ละครับ”

เสี่ยหวนถามขึ้นทันที

“คุณช่วยแนะนำหน่อยซีครับ ที่เวียงจันทน์มีโรงแรมชั้นหนึ่งอยู่ที่ไหนบ้าง เอา ชนิดที่ไม่มีมีเรือด และห้องน้ำไม่มีรูรั่วแน่ละครับ”

นายด่านหัวเราะชอบใจ

“มีอยู่แห่งเดียวครับ คือโรงแรม “ลานช้าง” เป็นโรงแรมที่ทันสมัย และโอโถง ที่สุด ตึก 4 ชั้นริมแม่น้ำโขงคล้าย ๆ กับโรงแรมเอราวัณที่กรุงเทพฯ ๆ นั้นแน่ละครับ ที่นั่นเหมาะแก่ พวกท่านอย่างยิ่ง”

กิมหงวนยกมือไหว้นายด่าน

“ขอบคุณครับ พวกเราเคยมาเวียงจันทน์สองสามครั้งแล้ว อ้อ – ผมถามอะไรอีก นิดเถอะนายด่าน อัตราแลกเปลี่ยนเงินกิบขณะนี้เป็นอย่างไง”

“ร้อยกิบเท่ากับ 4 บาท 25 สตางค์ครับ”

นิกรพูดเสริมขึ้น

“ธนบัตรลาวที่เป็นเงินกิบมีราคาอะไรบ้างครับ”

นายด่านยิ้มเล็กน้อย

“ก็มี 1 กิบ 5 กิบ 10 กิบ ชาวกิบคือ 20 กิบ แล้วก็ 50 กิบ 100 กิบ แล้ว 500 กิบครับ ไบละ 100 กิบขึ้นไปใหญ่หน่อย ขนาดกระดาษเขียนจดหมายเห็นจะได้ ท่านจะแลกเงินไทย หรือดอลลาร์เป็นเงินลาวที่โรงแรม “ลานช้าง” ก็ได้ครับ”

นิกรนั่งฟังด้วยความสนใจ

“โรงแรมที่คุณว่านี่ชื่อ “ลานช้าง” หรือ “ล้านช้าง”

นายด่านยิ้มแห้ง ๆ

“ลานครับไม่ใช่ลาน”

เจ้าคุณปัจฉิม ๑ หันมาทำตาเขียวกับลูกเขยจอมทะเล้นของท่าน คณะพรรคสี่ สหายกับท่านเจ้าคุณปัจฉิม ๑ สนทนากับนายด่านตรวจคนเข้าเมืองสักครู่ก็กล่าวอำลาแล้วพากัน หิ้วกระเป๋าเสื้อผ้าไปทางด่านศุลกากรเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจค้นตามระเบียบ แต่นายด่านตรวจคน เข้าเมืองติดตามมาด้วย เมื่อนายด่านศุลกากรทราบว่ามีนักทัศนาจรคณะนี้เป็นนายทหารผู้ใหญ่ของ กองทัพบกไทยก็มิได้มีการตรวจค้นของต้องห้าม

ที่ทำเรื่อนั่นเอง รถแท็กซี่หลายคันจอดรอคอยรับผู้โดยสารเรียงรายเป็นแถว มีทั้ง รถเบนซ์, โอเปิ้ล, เบลูโด้, ออสติน, และมอริส ที่ใหม่เอี่ยมก็มี กลางเก่ากลางใหม่ก็มี

เมื่อสี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉิม ๑ เดินผ่านมานักขับแท็กซี่ชาวลาวกี่เข้ามาล้อม ล้อหน้าล้อหลัง

“ไปเวียงบ่.....ไปไซ.....ไปเวียงแม่บ่”

นิกรกล่าวกับเจ้าหนุ่มผมเต่าทองคนหนึ่ง

“ไปเวียงจ๊กก็บ”

“คนละ 200 กีบ”

นิกรสั่งศิรชะ

“แพงโวย 100 กีบไปบ่”

เจ้าหนุ่มนักขับแท็กซี่เค้นหัวเราะ

“100 กีบ ช่วย....”

“อ้าว” เสียหงวนร้องลั่นปราดเข้ามาขมมือซ้ายค้ำคอนักขับแท็กซี่กระเด็นไป “พูด ดี ๆ ไซโวย ไม่ไปก็ไปไซวะ”

นิกรดึงคอทิมหงวนไว้

“อย่า อ้ายหงวน เขาไม่ได้พูดหยาบคายอะไรหรอก ช่วย เป็นคำอุทานของคน ลาว ภาษาลาวโวย”

“อ้อ” อาเสียพูดยานคาง “ลืมไปนึกว่าภาษาไทย 200 กีบนี้มันเท่าไรวะ อ้ายกร”

“8 บาท 50 สตางค์ จากนี้เข้าไปในเมืองระยะ 30 กิโลเมตรเห็นจะได้ หมอนี่เรียก ค่าโดยสารคนละ 200 กีบ”

“ว้า” เสียหงวนเอ็ดตะโร “แล้วแกเสือกไปต่อเขาทำไมวะ ไปเถอะ คนละเท่าไรก็ ช่างมัน”

นิกรว่า “ต้องไปสองคันโวย”

คนขับรถพูดเสริมขึ้นด้วยเสียงแปร่ง ๆ

“สองคันคันละสามตัวพอดี”

พลมองคุณกัซบแท็กซีหนุ่มอย่างขบขัน

“6 คนไว้อยู่ไม่ใช่ 6 ตัว ตัวนะเขานับเปิดไก่ หรือหมูหมา”

นักขับแท็กซีทำตาโต

“ช่วย ข้อยบได้ว่ายั้งชั้น”

กิมหงวนสะดุ้งโหยงมองคุณกัซบแท็กซีในวัยหนุ่มอย่างเคือง ๆ

“ช่วยอีกแล้ว ขอซื้อเถอะวะคำนี้” ไปตกลงกับเพื่อนแกอีกคันซี พาพวกเราไปส่งที่
โรงแรม “ลานช้าง”

ในนาที่นั่นเอง แท็กซีเป็นขั้วรวม 2 คันก็พาคณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉินึก ๆ
และเจ้าแห้วเดินทางจากท่าเรือมุ่งตรงไปเข้าเมือง เวียงจันทน์ถ้าเปรียบเทียบกับประเทศไทยก็
เท่ากับจังหวัดเล็ก ๆ ของเราเท่านั้น แม้กระทั่งอำเภอบ้านโป่งก็ยิ่งใหญ่กว่ามีอาคารบ้านเรือน
หนาแน่นกว่ามาก จากท่าเรือไปประมาณ 20 กิโลเมตรถึงสามแยกค่ายจินายไม้ค่ายทหารของ
ฝ่ายรัฐบาล ต่อจากนั้นอีกในราว 10 กิโลเมตรก็เข้าสู่ตัวเมืองเวียงจันทน์

โรงแรม “ลานช้าง” ให้ความสะดวกสบายแก่คณะพรรคสี่สหายของเราเป็นอย่างยิ่ง ทั้ง
6 คนพักอยู่ที่ห้องเดอร์ลักซ์ติด ๆ กันรวม 3 ห้อง พลกับดร.ดิเรก นิกรกับเสี่ยวหงวน และเจ้าคุณปัจฉิน
นึก ๆ กับเจ้าแห้ว

เวียงจันทน์ไม่ได้มีผู้คนมากมายเหมือนกรุงเทพฯ ๆ รถยนต์ก็มีน้อยไม่ต้องกลัวว่าจะ
ถูกรถยนต์จะชนตาย ผู้คนโดยมากนิยมขี่รถจักรยานสองล้อ ร้านอาหารชั้นภัตตาคารมีไม่กี่แห่ง
ราคาอาหารแพงมาก บรรดาเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ โดยมากส่งมาจากฝั่งไทยวันแต่
เครื่องสำอางมาจากฝรั่งเศส ตามถนนหนทางมีทหารลาวพลุกพล่าน ทหารพลร่มสวมหมวกบาร์ด
สีแดง ทหารราบสวมบาร์ดสีกรมท่า หรือหมวกแก๊ปทรงอ่อน ส่วนทหารที่ทำการรบ หรือประจำ
ในป่าสวมเสื้อกางเกงลายพริ้ว คณะพรรคสี่สหายได้ออกเที่ยวชมนครเวียงจันทน์ในตอนบ่าย เช่า
รถยนต์สองคันชมบ้านเมืองปูชนียสถานโบราณวัตถุ เช่น ธาตุหลวงเจดีย์ใหญ่อยู่ชานเมือง แล้ว
เที่ยวตลาดแลง คือตลาดเย็นซึ่งไม่ว่าจะกึกก้องอะไรนัก คนขับรถบอกว่าตลาดเช้าคือตลาดเช้าสนุก
มาก มีผู้สาว และแม่หญิงตลาดเบียดเสียดเหยียดยัดกัน

“ผู้สาว และแม่หญิงมันต่างกันอย่างไรวะอ้ายกร” อาเสี่ยวถามนิกรด้วยความสงสัย
หลังจากกลับโรงแรมในตอนเย็น

“สงสัยอะไรอะ” นิกรพูดยิ้ม ๆ “ผู้สาวหมายถึงผู้หญิงที่ยังไม่มีผัว หรือคนที่มีแล้วแต่
ไม่บอกให้ใครรู้ ส่วนแม่หญิงหมายถึงผู้หญิงทั่ว ๆ ไป แล้วก็ผู้หญิงหมายถึงเมียเรา”

อาเสี่ยวทำหน้าเบ้

“มาเที่ยวเพียงวันเดียวชักเบื่อเสียแล้ว เวียงจันทน์มันแคบ และสงบเงียบเกินไป
บ้านเราสนุกกว่าหลายเท่า”

พลว่า “พรงนี้ลองไปเที่ยวตลาดเช้าที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเขาหน่อยซี คนรถ
มันคุยว่าสนุกมาก เรานัดให้มารับเราโมงเช้า”

เจ้าคุณปัจจนิก ๆ มองดูนาฬิกาในห้องโถงชั้นล่างของโรงแรมแล้วท่านก็กล่าวกับ
คณะพรรคสี่สหาย

“ขึ้นห้องเราเสียทีเถอะวะ 5 โมงเย็นแล้ว จะได้อาบน้ำอาบทำเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว
แล้วลงมากินเหล้ากันที่บาร์”

ก่อนที่ใครจะพูดอะไรพนักงานรับใช้ประจำห้องเคอร์ลุกซ์ก็พาตัวเดินลงบันไดมา
จากชั้นบน พอได้เห็นคณะพรรคสี่สหายเขาก็หยุดชะงักแล้วก็ปราศเข้ามาหาถามศีรษะโค้งคำนับ
ชนบัตอเมริกัน ไบละ 10 คอลดาร์ที่กิมหงวนทิปให้บ้อยหนุ่มคนนี่เมื่อตอนมาถึง โรงแรมทำให้เขา
พร้อมที่จะปรนนิบัติรับใช้คณะพรรคสี่สหายทุกสิ่งทุกประการ

“ว่าไง” เสี่ยหงวนถามยิ้ม ๆ

บ้อยหนุ่มพุดอ้อมแอ้มไม่เต็มเสียง

“มือค้ำกินเข้าบ่”

อาเสี่ยทำหน้าที่ชอบกล

“ลื้ออยากกินก็กินไปคนเดียวซีโว้ย หน้อย...อยู่ดี ๆ มาถามว่ากินเข้าไหม”

นิกรหัวเราะก๊าก มองดูเสี่ยหงวนอย่างขบขัน

“เขาถามว่าค้ำวันนี้พวกเราจะกินอาหารของโรงแรมไหม เขาจะได้เตรียมไว้ ค้ำว่า
เข้าก็คือเข้านั่นเอง”

“อ้อ” อาเสี่ยพุดยานคางแล้วยิ้มให้บ้อยหนุ่ม “กินซีน้องชาย อาหารฝรั่งสำหรับ
เรา 6 คน”

“โดยข้าน้อย” บ้อยหนุ่มรับคำอย่างฟินอบพิเทา “อาหารพิเศษเอาบ่”

ศาสตราจารย์ดิเรกพุดเสริมขึ้น

“อาหารพิเศษขอข้าวผัดสักหนึ่งโถ”

“ข้าวผัดใส่ซีขึ้นหยัง”

ดร.ดิเรกกลืนน้ำลายเอี๊ยก

“เอาฟ้าซีขึ้นผัดกับข้าวยังงั้นระอะ”

นิกรพุดพลางหัวเราะพลาง

“ซีขึ้นแปลว่าซีขึ้นโว้ย บอกเขาซีว่าต้องการข้าวผัดซีขึ้นหมู ซีขึ้นวัว หรือซีขึ้นกึ่ง

ซีขึ้นปู”

ศาสตราจารย์ดิเรกหัวเราะหึ ๆ พยักหน้ากับเด็กหนุ่มแล้วว่า

“ซีขึ้นอะไรก็ได้ แต่อย่าเอาฟ้าซีขึ้นใส่ลงไปก็แล้วกัน พวกเราจะลงมาห้องกินข้าว
หนึ่งทุ่มตรง เข้าใจ”

“โดยขำน้อย” บ้อยพูดพลงกัมศิริระเล็กน้อยแล้วเดินไปจากที่นั่น ความเข้าใจผิดในเรื่องภาษาทำให้มีเรื่องขบขันตลอดเวลา

คืนนั้น คณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ ไม่ได้ออกไปเที่ยวที่ไหน เจ้าหน้าทีของโรงแรมคนหนึ่งบอกว่าเวียงจันทน์จะครึกครื้นก็ตอนหัวค่ำเท่านั้น หลังจาก 20.00 น. ล่วงแล้วก็สงบเงียบ อย่างไรก็ตาม เจ้าแห้วถือโอกาสไปดูหนังไทยและพากย์ไทย

2 กุมภาพันธ์ 2508

คณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแห้วได้ปรากฏตัวขึ้นที่ตลาดเช้าในเวลาประมาณ 7.30 น. ทุกคนพากันเที่ยวเตร่ชมผู้คนชาวเวียงจันทน์มาจ่ายตลาด

ชายชราคนหนึ่งยืนอยู่ในท่ามกลางลาวมุงประมาณ 10 คน และกำลังเล่าเรื่องอะไรเรื่องหนึ่งให้คนเหล่านั้นฟัง คณะพรรคสี่สหายเข้ามารวมกลุ่มกับเขาด้วย เสียงหวนนี่กสนุกขึ้นมาก็ยกมือตบ่าพ้อเหล่าแล้วถามว่า

“หาเสียงเลือกผู้แทนหรือลุง”

ชายชรายิ้มเจื่อน ๆ

“บ่ใช่”

“อ้อ ถ้ายังงั้นก็คงเปิดไฮด์ปาร์คขึ้นที่ตลาดนี้เป็นแน่”

“บ่ใช่ ข้อยเล่าเรื่องรถยนต์มันดำกันที่ค่ายจินายไม้”

เสียงหวนนี่ตาเหลือก

“หา ลุงว่ายังไงนะ รถยนต์มันดำกัน”

“แม่นแล้ว รถมันดำกันมือแดงวานนี้ แม่หญิงตายไปคนหนึ่ง เข้าไปเฮ็ดบุญกลับมาเห็นเข้าพอดี”

อาเสียงกลืนน้ำลายเอือก

“เอาละลุง เขิญลุงคุยกันต่อไปเถอะนะ” แล้วเสียงหวนก็ถอยมาหานิกรเพื่อนเกลอของเขา “รถยนต์มันดำกันยังไงจะอำयर มีแต่เขาเอาของใส่ครกตำ”

นิกรหัวเราะหึ ๆ

“แกอย่าคิดว่าเขาพูดภาษาไทยซีว๊วย เขาพูดภาษาของเขาคำว่าตำแปลว่าชน รถชนกันคนลาวเขาเรียกว่ารถดำกัน อย่างเราเดินไปชนเอาใครเขาก็ต้องบอกว่าเราไปตำเอาเขาเข้า”

“ว้า – ฟังลำบาก แล้วเฮ็ดบุญล่ะแปลว่าอะไร”

“ก็แปลว่าทำบุญนะซี เฮ็ดแปลว่าทำ เฮ็ดหยังก็ทำอะไร”

“อ้อ ชอบกลว๊วย เมื่อคำวานนี้ทะเลาะกับบ้อยในห้องกินข้าวทีหนึ่งแล้ว ขอด้วยแก้วมันบอกว่าไม่มีมีแต่จอก แล้วก็เอาถ้วยแก้วมาให้ ขอนมปังเพิ่มเติมฟังไม่เข้าใจบอกว่ามีแต่ข้าวจี แล้วไปเอาขนมปังปังมาให้”

สี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ พวกกันเดินชมตลาดต่อไป สักครู่หนึ่งศาสตราจารย์
ดิเรกก็หยุดชะงักหน้าร้านขายอาหารสำเร็จแห่งหนึ่งซึ่งมีข้าวเหนียวหนึ่ง, ลาบ และหมูทอดเนื้อเค็มปิ้ง
และอาหารลาวอีกหลายอย่างกะน้ำพริกปลาว่า

“คูอะไรวะ” เจ้าคุณปัจจนิก ๆ ถามศาสตราจารย์ดิเรก

“ดูสุภาพสตรีคนนั้นครับคุณพ่อนั่งชั้นสามมื่อหันสมยถือตะกร้าลวดมีฝาปิด อายุ
เกือบ 40 ปีแล้วยังสวยพริ้งท้วมที่สง่ามาก คงเป็นเมียคนใหญ่คนโตแน่นอน”

ท่านเจ้าคุณขมวดคิ้ว่น

“เอ – สงสัยว่าเป็นคนไทยไวย้อ อาจจะเป็นเมียพนักงานสถานทูตของเราก็ได้
ผู้หญิงคนนี้สวยจริง ๆ ท่าทางเป็นผู้ดีมีสกุล”

ศาสตราจารย์ดิเรกยิ้มเล็กน้อย

“ถ้าเป็นคนไทยเราก็ควรจะทำความรู้จักกับเธอไวันะครับ เรามาต่างประเทศนี้เมื่อ
ได้พบปะเพื่อร่วมชาติของเราก็จะทำให้เราดีใจมาก”

สี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแห้ว ต่างเดินรวมกลุ่มตรงมาหยุดที่ร้านแผง
ลอยขายอาหารสำเร็จรูปของเจ้าหนุ่มในวัยเบญจเพสท่าทางซื่อ ๆ คนหนึ่ง สุภาพสตรีในวัยกลางคน
ผู้นี้กำลังเลือกซื้ออาหารหลายอย่างที่บรรจุอยู่ในกะละมัง ความเข้าใจของเจ้าคุณปัจจนิก ๆ ถูกต้อง
แล้ว หล่อนพูดภาษาไทยกับพ่อค้าขายอาหารสำเร็จ และเจ้าหมอนั่นโต้ตอบด้วยภาษาลาว

เมื่อหล่อนหันมามองดูหน้าศาสตราจารย์ดิเรกโดยบังเอิญ ดร.ดิเรกก็ยิ้มให้หล่อน
และกล่าวกับหล่อนอย่างสุภาพนอบน้อม

“คุณอยู่ที่เวียงจันทน์หรือครับ”

ท่าทางของหล่อนตื่นเต้นดีใจทันทีเมื่อได้เห็นคนไทยด้วยกัน

“คะ ดิฉันอยู่ที่นี้ พวกคุณมาเที่ยวหรือคะ”

“ครับ เรามาทัศนจร ดีใจจังครับที่เราได้พบเพื่อนร่วมชาติในเวียงจันทน์เป็นคน
แรก ประทานโทษ.....คุณอยู่ที่สถานเอกอัครราชทูตไทยหรืออย่างไรครับ”

“มิได้ค่ะ” หล่อนตอบยิ้ม ๆ “ดิฉันอยู่กับสามีของดิฉันอยู่ที่ถนนเศรษฐาธิราชคะ
คุณคงไม่แปลกใจนะคะ ถ้าดิฉันจะเรียนให้ทราบว่าสามีของดิฉันเป็นผู้ลี้ภัยการเมืองเมื่อครั้งอริบตี
เผ่าสิ้นอำนาจ”

“อ้อ ถ้าเช่นนั้นผมก็พอจะนึกออกแล้วละครับ ว่าสามีของคุณเป็นใคร ผมขอถือ
โอกาสนี้แนะนำคุณนายให้รู้จักคณะของผมซึ่งมาทัศนจรเวียงจันทน์ครับ พวกเราเป็นนายทหาร
ครับ แต่มาเที่ยวพักผ่อนเป็นการส่วนตัว ท่านผู้นี้พ่อตาของผมพระยาปัจจนิกพินาส สามคนนี่
เพื่อน และญาติของผม พันเอกพล, พันเอกนิกร, พันเอกกิมหงวน แล้วก็เป็นพลโทดิเรกครับ”

หล่อนวางตะกร้าลาวมีฝาปิดลงบนร้านแผงลอยแล้วกระพุ่มมือไหว้คณะพรรคสี่
สหายกับเจ้าคุณปัจฉิม ๑ ทันที ทุกคนรีบไหว้หล่อน และโอภาปราศรัยกันในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วม
ชาติด้วยกัน

“ดิฉัน.....จินตนา คาราวดีค่ะ รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งเชียวค่ะที่ได้รู้จักกับพวก
ท่าน ความจริงดิฉันเคยได้ยินชื่อเสียงของพวกท่านมานานแล้ว และเคยเห็นรูปถ่ายในหนังสือพิมพ์
บ่อย ๆ ถ้าไม่รังเกียจเชิญไปบ้านดิฉันซักะ พี่คงตื่นเต้นดีใจมากถ้าได้พบกับพวกท่าน พี่กับดิฉันอยู่
ที่นี่เหงาหงอยเหลือเกินค่ะ เพราะเราเป็นคนต่างด้าว พบเพื่อนคนไทยแล้วดีใจเหลือเกิน”

พลียิ้มให้หล่อน

“ขอบคุณครับที่กรุณาชวนเราไปเที่ยวบ้านพักของคุณ ตอนนี้พวกเราขอยากเที่ยว
ตลาดเช้า และชมความเป็นไปของตลาดเวียงจันทน์ก่อนครับ โปรดบอกที่อยู่ของคุณให้ละเอียดได้
ไหมครับ ตอนเย็นพวกเราจะไปเยี่ยมคุณ และสามีของคุณ”

“ร้านเสริมสวย “จินตนา” ค่ะ ถนนเศรษฐกิจใกล้กับกองบัญชาการตำรวจเขต
หนึ่งค่ะ ดิฉันกับสามีพักอยู่ที่ร้านของเรา เราไม่มีบ้านหรอกค่ะ”

พลก้มศีรษะเล็กน้อย

“ขอบคุณครับ เย็นนี้พวกเราไปเยี่ยมคุณแน่นอน”

“ค่ะ แต่ว่า.....” หล่อนมองซ้ายมองขวาเสียก่อน แล้วเลื่อนตัวเข้ามาชิดคณะพรรค
สี่สหายกระซิบบอกทุกคนว่า “ดิฉันอยากจะขอร้องให้พวกท่านรีบกลับไปหนองคายเสียก่อนเที่ยง
วันนี้เถอะค่ะ ดิฉันกับพี่ที่ตั้งใจจะออกจากเวียงจันทน์ไปค่ายจินายโมในเวลา
11 นาฬิกา นี้ ที่ออกปากเชิญพวกท่านไปเที่ยวบ้านดิฉันก็เพื่อจะบอกเป็นความลับว่า สถานการณ์
ของเวียงจันทน์จะถึงขั้นนองเลือดในตอนเที่ยงวันนี้แหละค่ะ”

สี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉิม ๑ และเจ้าแก้วทำหน้าที่เดินไปตามกัน นิกกรกล่าวถาม
หล่อนทันที

“เขาจะรบกันหรือครับ”

“ค่ะ กรุณาพูดเบา ๆ ค่ะ คนลาวโดยมากเขารู้ภาษาไทยทั้งนั้น นายทหารลาว
ฝ่ายรัฐบาลคนหนึ่งรักใคร่ชอบพอกับพี่มาก แกมาบอกเราเมื่อตอนค่ำวานนี้ว่าให้พี่กับดิฉันอพยพ
ไปให้พ้นจากเวียงจันทน์ก่อนเที่ยง เพราะจะมีการปะทะกัน แต่ทางการปกปิดเป็นความลับค่ะ รู้
กันเฉพาะทหารผู้ใหญ่เท่านั้น”

นิกกรยิ้มแห้ง ๆ

“ขอบคุณมากครับที่กรุณาบอกพวกเรา เมื่อสถานการณ์เป็นอย่างนี้พวกผมก็เห็น
จะต้องรีบข้ามโขงไปสู่แคว้นแดนไทย คุณพาสามีของคุณข้ามไปหนองคายกับเราน่าดีกว่าครับ”

จินตนาฝืนยิ้ม

“โธ – ถ้าเราข้ามไปสามีของดิฉันก็ถูกจับนะซีคะ”

“อ้อ” นิกอรุทาน “ผมลืมนึกไปครับ”

ชายหนุ่มเจ้าของร้านขายอาหารสำเร็จรูปถือถุงกระดาษใส่ห่ออาหารก้าวลงมาจาก
แผงลอย เขายืมให้จินตนาแล้วกล่าวกับหล่อนอย่างสุภาพ

“เปิดกระโปรงหน่อยแม่หญิง”

“อ้าว” เสี่ยวหงวนเอ็ดตะโรลั่นปราดเข้าไปยกมือซ้ายรวบคอเสื้อพ้อค้ำหนุ่มเขย่า
“แกนี้ทำไมถึงเลวอย่างนี้วะ มีอย่างที่ไหนอยู่ดี ๆ ก็บอกให้สุภาพสตรีผู้เปิดกระโปรง”

นิกรบหลังเสี่ยวหงวนสองสามที

“เฮ้ย ๆๆ อย่าไปทำอะไรเขานะ” นิกรบพุดกลางหัวเราะพลาง

อาเสี่ยวปล่อยมือ

“ก็มันพุดคูหมิ่นคุณจินตนาต่อหน้าเรา”

จินตนาพุดเสริมขึ้นในท่าทางกระดากอายเล็กน้อย

“เขาไม่ได้คูหมิ่นดิฉันหรอกค่ะคุณกิมหงวน คำว่ากระโปรงภาษาลาวแปลว่า
ตะกร้าค่ะ เขาไม่กล้าถือวิสาสะเปิดตะกร้าของดิฉันซึ่งวางอยู่บนแผงลอยนี้เขาก็ขอร้องให้ดิฉันช่วย
เปิดให้”

เสี่ยวหงวนทำหน้าขบกล

“แล้วกัน....อ้ายผมเข้าใจผิดคิดว่าเขาพุดภาษาไทยขอร้องให้คุณเปิดกระโปรงให้
เขาดู”

จินตนาเปิดตะกร้าลวดของหล่อนออก เจ้าหนุ่มพ้อค้ำขายอาหารสำเร็จรูปนพิมพ่าที่
เขาเกือบจะถูกเสี่ยวหงวนตะบันหน้าเขา เขาใส่ถุงกระดาษสีน้ำตาลลงไปในตะกร้าของหล่อนแล้ว
หันมามองคูกิมหงวนอย่างเคื่อง ๆ

“ขอโทษทีน้องชาย” อาเสี่ยวพุดยิ้ม ๆ

“ช่วย จะดีช้อยแล้วยังขอโทษเฮ็ดหยัง”

อาเสี่ยวกลืนน้ำลายเอือก

“ช่วยอีกแล้ว”

เสี่ยวหงวนอย่างครั้นเครง จินตนาจัดแจงชำระเงินให้เจ้าหนุ่มพ้อค้ำแล้วหล่อนก็
หันมาพุดกับคณะพรรคสี่สหาย

“ดิฉันต้องกราบลาพวกท่านล่ะค่ะ อ้า - ขอให้ท่านรีบกลับบ้านเราเถอะนะกะเพื่อ
จะได้ปลอดภัย ล่าละคะ”

ต่างฝ่ายต่างยกมือไหว้กระทำความเคารพกัน ต่อจากนั้นจินตนาที่หัวตะกร้าจ่าย
กับข้าวของหล่อนพาตัวเดินไปจากที่นั่น สี่สหายกับเจ้าคุณปัจจันติก ๆ และเจ้าแห้วต่างพากันมองดู
หล่อนจนลับตาแล้วนิกรก็ร้องขึ้นดัง ๆ

“ช่วย”

เจ้าคุณปัจจนิก ๆ สะคั่ง โหยง

“อะไรวะอายกร”

“เปล่าครับ”

“แล้วแกเลือกแหกปากออกมาทำไม”

“ซุ่มพูดภาษาลาวครับ อ้าเดินต่อไปเถอะ โวยพวกเรา แล้วก็กลับโรงแรมเดริยม
ข้ามโขง”

“โน” นายพลดิเรกอุทานขึ้นดัง ๆ “แกจึ้ขลาดแล้วข้ามไปหนองคายคนเดียว ฉันท
ยังไม่ไปหรอก จะอยู่สังเกตการณ์อยู่ในเวียงจันทน์นี่แหละ ดูเขารบกันสนุกดี อย่างน้อยเราก็จะได้
รู้ว่าทหารลาวมีวิธีการรบอย่างไร มีอาวุธอะไรใช้บ้าง”

พลเห็นฟ้องด้วย

“จริงโวย อยู่ดูเขารบกันดีกว่า ขณะนี้ลาวมีอยู่หลายพวกด้วยกัน ประเทศลาว
กำลังยุ่งเหมือนกับค่ายกลุ่มหนึ่งที่ยุ่งจนแทบจะแก้มือออกพอ ๆ กับเวียดนาม ไม่มีประเทศไทยใน
เอเชียอาคเนย์จะสุขสบายเหมือนเมืองไทยของเราหรอก บ้านเมืองของเราเริ่มเย็นเป็นสุขที่สุด”

เสี่ยหงวนเห็นฟ้องด้วย

“จริงโวย อาหารการกินก็อุดมสมบูรณ์ ถึงหมูแพงเราก็มีหมูกิน แล้วก็พวกเรากิน
ได้สารพัด แม้กระทั่งเหล็ก หรือหิน หรือท่อน้ำ” พุดจบเขาก็หันมาทางนิกร “ถ้าแกกลัวตายแกกับ
อ้ายเห้วจะข้ามไปหนองคายก่อนก็ได้ล่ะ พวกเราจะอยู่ดูพวกเขารบกัน”

นิกรค้อนปะหลับปะเหลือก

“มาด้วยกันแล้วจะแยกไปอย่างไรล่ะ ความจริงเราไม่ควรอุดหนุนเที่ยวเมือง
ลาวเลย”

ขณะพรรคสี่สหาย กับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าเห้วพากันเที่ยวชมตลาดเข้าต่อไป
ประชาชนชาวเวียงจันทน์ยังมีการเคลื่อนไหวกันตามปกติ ร้านรวงเปิดทำการค้าขายเหมือนเช่นเคย
แต่พวกนายทหารชั้นผู้ใหญ่รู้ว่าตอนเที่ยงวันนี้ จะมีการปะทะกันอย่างนองเลือด เมื่อพวกเขาปฏิบัติ
ใช้กำลังหักโค่นรัฐบาล เพื่อแย่งชิงอำนาจ และด้วยเหตุผลอื่น ๆ

ก่อนเที่ยงวันนั่นเอง

สี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าเห้วได้พากันออกจากโรงแรม “ลานช้าง” เดิน
เที่ยวกันอีกโดยตั้งใจหาอาหารกลางวันรับประทาน ซึ่งเป็นอาหารง่าย ๆ ไม่ใช่อาหารฝรั่งของ
โรงแรม

วิกฤตการณ์เกิดขึ้นในนครเวียงจันทน์แล้ว ตามสี่แยกและสถานที่สำคัญหลายแห่ง
มีทหารรักษาการณ์ และมีรังปืนกล รถถังเอ็ม. 24 สามสี่คันวิ่งไปมานอกจากนี้ก็มีรถจี๊ปวิลลี่ส์
หรือจี๊ปเล็กติดปืนกลเบาบรรทุกทหารวิ่งไปมารอบนครเวียงจันทน์นี้ ทหารของรัฐบาลแต่งเครื่อง
ฝึกสวมหมวกเหล็กมีอาวุธครบครัน ทั้งนาย และพลทหารทุกคนมีผ้าพันคอสีเหลืองเป็น

เครื่องหมายพอแลเห็นแต่ไกล ทหารของรัฐบาลอยู่ในบังคับบัญชาของนายพลกฤษสิทธิ์ อภัย และ

นายพลอ้วน

คณะพรรคสี่สหาย บุกรเข้าไปในร้านขายอาหารและเครื่องดื่มแห่งหนึ่งย่านกลางชุมชน หรือกลางนครเวียงจันทน์นั่นเอง ห้างร้านต่าง ๆ ส่วนมากยุติการค้าแล้ว บ้างก็กำลังปิดประตูหน้าร้าน การจราจรตามถนนสายต่าง ๆ เบาลงลงไปมาก มีแต่รถทหารวิ่งไปมา

อย่างไรก็ตาม ชาวจีนแต่เจ้าของร้านอาหาร และเครื่องดื่มร้านนี้ เป็นนักฉวยโอกาส เมื่อร้านอาหาร และเครื่องดื่มใกล้เคียงปิดร้าน และเขาไม่ยอมปิดร้านสองคูหาของเขา ก็มีประชาชนมาอุดหนุนอย่างคับคั่งจนกระทั่งโต๊ะอาหารในร้านเกือบจะหาที่ว่างไม่ได้

สี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉิม ๔ และเจ้าแห้วนั่งรวมกันที่โต๊ะว่างโต๊ะหนึ่ง ซึ่งเป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมยาวนั่งได้ 6 คนพอดี ลูกจ้างประจำร้านเป็นคนลาวปราดเข้ามาต้อนรับ เจ้าคุณปัจฉิม ๔ พักหน้าให้เจ้าหนุ่มรูปร่างผอมบางแล้วออกคำสั่ง

“ขอน้ำแข็งใส่น้ำชาสัก 6 แก้วก่อน ร้อนเหลือเกิน”

เจ้าหนุ่มลาวทำหน้าที่งน

“น้ำแข็งบ่มี”

นิกรพูดเสริมขึ้น

“น้ำก้อนใส่น้ำชา”

หนุ่มลาวยิ้มแล้วร้องตะโกนไปทางหลังร้าน

“น้ำก้อนใส่น้ำชา 6 จอก”

เสี่ยหงวนทำตาปริบ ๆ มองดูนิกรอย่างแปลกใจ

“เขาเรียกน้ำแข็งเป็นน้ำก้อนอย่างนั้นระะ”

“เออ ถ้าแกเรียกน้ำแข็งคนลาวเขาไม่รู้เรื่องหรอก ต้องบอกเขาน้ำก้อน แล้วก็ถ้วยแก้วเขาก็เรียกว่าจอก”

“อ้อ ชอบกลโว้ย ถ้ายังงั้นแกช่วยสั่งอาหารที่เถอะวะ สั่งถ้วยเตี๋ยผัดมากินกัน”

นายพลดิเรกพูดเสริมขึ้น

“กันเอาข้าวผัดใส่ไข่ดาวช่วยสั่งให้ด้วย”

นิกรพยักหน้ารับทราบแล้วมองดูคณะพรรคของเขา

“อ้ายหมอเอาข้าวผัด นอกนั้นถ้วยเตี๋ยผัดนะ จะได้สั่งมากินเร็ว ๆ ประเดี๋ยวกี้จะฟาดกันแล้ว มองดูถนนซีเทาบจะไม่มีคนเดินแม้แต่คนเดียว”

พลยิ้มให้นิกร

“โอ.เค. สั่งถ้วยเตี๋ยราดหน้ามาเถอะ กันไม่ใคร่หิวหรอก”

นิกรเงยหน้าขึ้นมองดูคนรับใช้ประจำร้านอาหาร

อาเลี้ยมี้มี้แห่ง ๆ เปลี่ยนสายตามาที่นายสิบร่างเล็กซึ่งแต่งเครื่องฝึกสวมหมวกเหล็ก พร้อมที่จะทำการรบได้ทุกขณะ เสียงหวนกกล่าวถามนายสิบผู้นั้นเป็นภาษาลาว

“ข้อยใครรู้ว่าพวกเจ้าจะรบกับใครมือเที่ยงนี้จะรบกันแน่นอนแม่่นแม่่น”

นายสิบร่างเล็กยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ แล้วพูดภาษาไทยอย่างชัดเจน

“ถ้าปากนักก็พูดไทยกับผมเถอะครับ ผมเป็นลาวก็จริงแต่ผมเคยไปเรียนที่กรุงเทพฯ ๗ พอสำเร็จมัธยม 6 ผมก็กลับมาอยู่เวียงจันทน์เข้าสมัครเป็นนักเรียนนายสิบ และเป็นทหาร เรื่อยมา”

เสียงหวนยิ้มเจื่อน ๆ

“ถ้ายังงั้นผมกับหมู่ก็คงจะพูดคุยกันอย่างสบายโดยไม่ต้องมีล่าม เจริญมานั่งร่วม โต๊ะกับพวกเราเถอะหมู่”

“ขอบคุณครับ ผมอยู่ซ่าไม่ได้หรือครับ ผมคุมทหารอยู่ที่รังปืนที่สี่แยกนี้เอง หิว น้ำก็เลียงมาดื่มน้ำอัดลมครับ อ้า – ผมคิดว่าพวกคุณคงเพิ่งมาจากหนองคาย”

“ใช่ครับ เรามาย่าวานนี้เอง และพักอยู่ที่โรงแรม “ลานช้าง” หมู่ช่วยบอกผม หน่อยเถอะว่าขณะนี้มီးอะไรเกิดขึ้น ทำไมร้านรวมถึงปิดหมด และผู้คนหลบอยู่แต่ในบ้าน”

ส.ท.ลีทหารลาวบอกกิมหวนตามตรง

“ตำรวจกับทหารปากซันคิดปฏิวัติรัฐบาลครับ ดูเหมือนว่าขณะนี้ผู้ใหญ่ทั้งสอง ฝ่ายกำลังเจรจากันอยู่”

พลกล่าวกับนายสิบทหารลาวทันที

“หมู่ช่วยอธิบายให้เราเข้าใจในดีกว่านี้หน่อยได้ไหมครับ”

“ได้ครับ ไม่ใช่ความลับอะไรเพราะชาวเมืองก็ทราบกันทั่วแล้ว กำลังตำรวจ ปฏิวัติอยู่ในบังคับบัญชาของนายพลสีโห ส่วนทหารที่ปากซันอยู่ในบังคับบัญชาของพันเอกบุญ เลิศ ไชยโกสี และพันเอกคำซ้อง”

เจ้าคุณปัจจนิก ๆ พูดเสริมขึ้น

“แล้วฝ่ายรัฐบาลละหลานชาย”

“ฝ่ายรัฐบาลอยู่ในบังคับบัญชาของนายพลกุประสิทธิ์ อภัย ครับ มีนายพลอ้วน เป็นผู้ช่วย ขณะนี้กำลังส่วนใหญ่ของรัฐบาลที่ค่ายจินายไม้พร้อมแล้ว และกำลังทางฝ่ายกบฏก็ พร้อมแล้วเช่นเดียวกัน ในชั่วโมงนี้จะเกิดการสู้รบกันในเวียงจันทน์อย่างแน่นอน ถ้าหากว่าการ เจริญของผู้ใหญ่ล้มเหลว ผมคิดว่าคุณลุงควรจะพาท่านเหล่านี้รีบข้ามไปหนองคายเสียเถอะครับ เพราะถ้าเกิดปะทะกันขึ้นอาจจะอันตรายได้ ตอนนีร์รถลาที่จะเดินทางไปท่าเดื่อก็ยังมี ถ้าหากว่า ยิงกันแล้วถนนก็จะถูกปิดกั้น แม้กระทั่งเรือที่ข้ามไปฝั่งไทยก็ต้องถูกปิดเช่นเดียวกัน”

เสียงหวนว่า “แต่เราไม่กลัวหรือหมู่ เราอยากดูเขารบกัน”

ส.ท.ลีมองคูมิมหวนอย่างแปลกใจ

“เขาใช้กระสุนจริงนะครับ ไม่ใช่กระสุนซ้อมยิง”

อาเสี่ยหัวเราะ

“ไม่เป็นไรพวกเรามีพระดี ๆ ทั้งนั้น”

นายสิบทหารลาวหัวเราะเบา ๆ

“ตามใจเถอะครับ หลวงพ่อนะท่านคุ้มกันได้แต่เฉพาะกระสุนปืนเล็ก หรือปืนกลเท่านั้น ถ้ากระสุนปืนใหญ่หรือปืน ค.ส. หรือจรวดปราบรถถังท่านก็คุ้มไม่ไหว” พูดจบเขาก็ลุกขึ้นยืนร้องเรียกลูกจ้างในร้านให้มาหาเขาแล้วจ่ายเงินค่าน้ำอัดลมให้ไป ส.ท.ลียกมือวันทยหัตถ์คณะพรรคสี่สหายแล้วพุดยิ้ม ๆ “ผมลาละครับ ขอให้ทุกท่านโชคดี และปลอดภัย”

ในนาที่นั่นเอง เสียงปืนเล็กยาว และปืนกลก็ดังขึ้นเป็นแห่ง ๆ แล้วยังดังไปทั่วเมือง

เวียงจันทน์เกิดสับสนอลหม่านแล้วเมื่อฝ่ายปฏิวัติเปิดฉากโจมตีทหารของรัฐบาลก็ต่อสู้อย่างดุเดือด ทั้งสองฝ่ายควลงันกันสนั่นหวั่นไหว กระสุนปืนใหญ่ และปืนครกของฝ่ายปฏิวัติถูกอาคารบ้านเรือนในนครเวียงจันทน์พังทลายไปหลายแห่ง ในเวลาเดียวกันปืนใหญ่ของรัฐบาลก็ระดมยิงกองบัญชาการตำรวจเขต 1 ซึ่งอยู่ในเมืองเวียงจันทน์ และอยู่ห่างจากโรงแรม “ลานช้าง” ประมาณ 200 เมตร

ชาวเวียงจันทน์ต่างอึ้งดูงงหลนหลบหนีภัยโกลาหล ทหารกบฏกับทหารรัฐบาลปะทะกันกลางเมือง ทหารปากชั้นคือฝ่ายปฏิวัติเคลื่อนเข้ามาในเวียงจันทน์ประมาณหนึ่งกองพัน นายพลอ้วนส่งทหารเข้าโอบล้อมเพื่อคดียี่ เสียงปืนดังอยู่ตลอดเวลาผู้คนวิ่งผ่านไปทั่วทุกแห่ง ทหารกบฏมีผ้าพันคอสีน้ำเงิน การสู้รบตามท้องถนนในนครเวียงจันทน์รุนแรงขึ้นตามลำดับ

ไม่มีใครรู้ว่าสงครามกลางเมืองระหว่างลาวต่อลาวเกิดขึ้นในตอนเที่ยงวันนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อใด ราษฎรลาวถอยร่นออกจากเมืองมาริมโขงเพื่อจะข้ามมาฝั่งไทย ฟังพระบรมโพธิสมภารในยามบ้านแตกสาแหรกขาดเช่นนี้ แต่ถนนสามแยกค่ายจันทน์ไม่ถูกปิด และทำเรื่องที่ทำเดื่อก็มีทหารรัฐบาลเข้าควบคุมไม่ยอมให้ประชาชนข้ามไปมา เพราะทางราชการทหารกำลังใช้ลำเลียงพลทางน้ำ เพื่อโอบล้อมฝ่ายกบฏ อย่างไรก็ตาม ที่ทำเรื่องสัญญาณทางใต้ของนครเวียงจันทน์ และอยู่ตรงข้ามกับเขตจังหวัดหนองคาย แต่อยู่ห่างจากตัวจังหวัดหนองคายราว 40 กิโลเมตร มีประชาชนชาวลาว และชนต่างชาติข้ามมาไม่ขาดสาย เรือหางยาว และเรือยนต์แน่นขนัด ผู้อพยพหลบหนีภัยเหล่านี้มีเสื้อผ้าข้าวของเครื่องใช้ติดตัวมาคนละเล็กคนละน้อยเท่านั้น

กลุ่มควัน และเปลวเพลิงเกิดขึ้นในเวียงจันทน์หลายแห่ง อัคริภัยที่กำลังไหม้ลูกหลานนี้เกิดขึ้นจากอำนาจกระสุนปืนใหญ่ และปืนครก คณะพรรคสี่สหายของเราพร้อมด้วยเจ้าคุณปัจฉิม ๑ และเจ้าแก้วยืนรวมกลุ่มกันอยู่ริมถนนมองดูกองทัพฝ่ายรัฐบาลซึ่งหมอบเรียงรายอยู่ทั่วไป บ้างก็รุกคืบหน้าเข้าไปหาทหารกบฏ

ศึกเวียงจันทน์อยู่ข้างจะสับสน เพราะเมื่อทหารรัฐบาลรุกเข้าไปพวกทหารกบฏก็เปลี่ยนผ้าผูกคอจากสีน้ำเงินเป็นสีเหลืองแล้วเข้าปะปนกับทหารรัฐบาล บางด้านทหารกบฏซึ่งมีกำลังมากกว่าบุกเข้ามาทหารรัฐบาลก็รีบแก้ผ้าพันคอสีเหลืองออกเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงินก็เลยกลายเป็นพวกเดียวกัน

รถถังเอ็ม. 24 คันหนึ่งแล่นปุเลง ๆ เลี้ยวมาจากสี่แยกข้างหน้า และตรงมาทางคณะพรรคสี่สหาย ปืนกลประจำรถถังยิงกระหน่ำสาครกระสุนมายังสี่สหาย และเจ้าคุณปัจจนิก ๆ กับเจ้าแก้ว ทุกคนโกยอ้าววิ่งหนีไปทางซอกตึก เจ้าคุณปัจจนิก ๆ ต่อว่านิกรทันที

“ว่ายังไงไวย แกแนะนำพวกเราให้อาผ้าสีเหลืองผูกคอทำไมรถถังมันยิงเรา”

นิกรตัวเนื้อสันเหมือนเจ้าเข้าเพราะกระสุนนัดหนึ่งถากซอกคอเขาไปเพียงเส้นยาแดงเดียวเท่านั้น

“ถอดผ้าพันคอสีเหลืองออกไวยพวกเรา แล้วเอาผ้าสีน้ำเงินที่เตรียมไว้ผูกคอรถถังคันนี้เป็นรถถังพวกกบฏแน่ ๆ”

ทุกคนรีบทำตามคำแนะนำของนิกรแล้วพากันออกมาจากช่องอาคารนั้นค่อย ๆ โผล่หน้ามองดู ขณะนี้รถถังเอ็ม. 24 เคลื่อนที่เข้ามาอย่างล่าช้า ปืนใหญ่ และปืนกลประจำรถถังสะท้อนเดือนลั่น ทหารกบฏนับร้อยวิ่งเหวอะ ๆ ติดตามรถถังมา เมื่อรถถังฝ่ายกบฏผ่านหน้าคณะพรรคสี่สหาย นายทหารผู้บังคับรถถังซึ่งยืนอยู่บนป้อม และมีผ้าสีน้ำเงินพันคอถือโบกมือให้เพราะเข้าใจว่าเป็นราษฎรที่เอาใจช่วยฝ่ายตน

ปืนใหญ่รถถังทำให้อาคารแห่งหนึ่งพังพินาศ และเกิดไฟไหม้ ทหารรัฐบาลหมู่หนึ่งซึ่งตั้งมั่นอยู่ในอาคารนั้นล่าถอยทันที รถถังกบฏนำพวกกบฏเคลื่อนที่รุกคืบหน้าขึ้นไป แต่แล้วก็ถูกทหารฝ่ายรัฐบาลตีได้อย่างดุเดือด

ปืนจรวดปราบรถถัง หรือที่เรียกว่าบาชูก้าได้ทำลายรถถังคันนั้นได้ด้วยการยิงอันแม่นยำ เอ็ม.24 ฝ่ายกบฏไฟลุกโชติช่วงทั้งคัน ทหารประจำรถต่างกระโดดลงมาจากรถทีละคน คนหนึ่งซึ่งคงเป็นพลขับถูกกระสุนปืนกลล้มลงตายกลางถนน

ทหารกบฏล่าถอยย้อนกลับมาทางคณะพรรคสี่สหาย ทหารรัฐบาลซึ่งมีรถจี๊ปติดปืนกลเบาคันหนึ่งและรถถังเอ็ม. 24 อีกคันหนึ่งรุกไล่ติดตามมา นิกรรีบร้องบอกคณะพรรคของเขา

“เร็ว เปลี่ยนผ้าพันคอเป็นสีเหลืองไวย ทหารรัฐบาลใกล้เข้ามาแล้ว”

นายพลดิเรกชักรำคาญใจ

“ผูกเสี้ยวสองสีเลยเป็นยังไงวะ”

“ไม่ได้” นิกรทวาดลั่น “ชักช้าตายนะไวย”

ต่างคนต่างเปลี่ยนผ้าพันคออีกครั้งหนึ่งจากสีน้ำเงินกลายเป็นสีเหลืองคือฝ่ายรัฐบาล ทุกคนแลเห็นทหารกบฏถูกยิงตายนอนแหวงแก่อู่นบนถนนหลายคน ขณะนี้เครื่องบินฝ่ายรัฐบาลรวม 3 เครื่องได้บินเข้ามาในนครเวียงจันทน์แล้ว นักบินได้ทิ้งระเบิดโจมตี

กองบัญชาการตำรวจเขต 1 ซึ่งตำรวจของนายพลสีโหดตั้งรับอยู่ที่นั่น เวียงจันทน์กลายเป็นแดน
มิกซ์ยูนิไปแล้ว เสียงปืนกล และปืนใหญ่ดังอยู่ตลอดเวลา แล้วก็มีเสียงระเบิดของเครื่องบิน
ตำรวจของนายพลสีโหดต้องทิ้งที่มั่นแตกพ่ายยับเยินแทบจะกุมกันไม่ติด

ฝ่ายรัฐบาลรุกไล่ทหารกบฏผ่านหน้าคณะพรรคสี่สหายไปสักครู่ พวกกบฏซึ่ง
ได้รับกำลังหนุนอีก 2 กองร้อยก็เข้าช่วยพรรคพวกของตนสู้รบกับทหารของรัฐบาลตั้งปืนกลหนัก
และจรวดปราบรถถังที่สี่แยก รถจี๊ปติดปืนกลเบาของฝ่ายรัฐบาลถูกยิงพลิกคว่ำ ส่วนรถถังเอ็ม. 24
ก็ถูกยิงพัง ทหารประจำรถตายหมด ทหารของรัฐบาลที่กำลังรุกคืบหน้าได้รับคำสั่งให้ล่าถอยมา
ทางคณะพรรคสี่สหายอีก

“ว่า” เสียงหวนร้องขึ้นดัง ๆ “ไม่ได้ความไว้วัย ผลัดกันรุกผลัดกันถอยหลายเที่ยว
เบื่อเต็มทนแล้ว”

ทุกคนยืนรวมกลุ่มอยู่ระหว่างซอกตึกซึ่งเป็นตรอกแคบ ๆ เมื่อกองทหารรัฐบาล
ถอยผ่านไปนิกรก็พยักหน้ากับศาสตราจารย์ดิเรก แต่ก่อนที่เขาจะพูดว่าอะไร นายพลดิเรกก็ชิงพูด
ขึ้นก่อน

“เปลี่ยนผ้าพันคอ”

นิกรหัวเราะ

“เออ อย่างไร ทหารกบฏใกล้เข้ามาแล้ว ใครผูกผ้าพันคอสีเหลืองมีหวังถูกยิงทิ้ง
ไม่เชื่อก็ตามใจ”

ทุกคนรีบเปลี่ยนผ้าพันคอตามคำสั่งนิกร แก้วฟ้าเหลืองออกเก็บใส่กระเป๋าแล้วผูก
ผ้าพันคอสีน้ำเงินแทน ทหารกบฏรุกไล่ทหารรัฐบาลไปประมาณ 200 เมตรก็หยุดชะงักแล้วถอย
กลับมาอีก

พล, กิมหววน, ดร.ดิเรก กับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ ต่างมองดูหน้านิกรแล้วร้องขึ้น
พร้อม ๆ กันราวกับนัดกันไว้

“เปลี่ยนผ้าพันคอ”

นิกรอดหัวเราะไม่ได้

“พอแล้ว เลิกใช้ผ้าพันคอทันที แล้วรีบหนีไปสถานทูตของเราเถอะ รู้สีกว่ามันรบ
กันหนักขึ้นทุกที ถึงกับใช้เครื่องบินโจมตีแล้ว ขึ้นป่วนเปื้อนอยู่แถวนี้เราก็งงมีหวังเพิ่งไป
ตามกัน”

เจ้าคุณปัจจนิก ๆ เห็นฟ้องด้วย

“นั่นนะซี พ่อกำลังจะบอกพวกเราอยู่ที่เดียวว่าเราควรจะหลบไปอยู่ในสถานทูต
ไทยของเราดีกว่า” แล้วท่านก็หันมาทางพล “หรือยังไงพล”

“ดีเหมือนกันครับ ทหารที่สู้รบกันมีจำนวนมากขึ้นทุกที ผู้คนเขาอพยพหลบหนีกันไปหมดแล้วเหลือแต่พวกเราเท่านั้น ไปเถะ เข้าตรอกนี้แหละครับ พยายามลัดเลาะไปจนกว่าจะถึงสถานทูตของเรา ที่นั่นคงมีพวกคนไทยเข้าไปอยู่กันแน่น”

ในราว 13.30 น. ลีสหัยกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแห้วก็มาถึงสถานเอกอัครราชทูตไทย ปรากฏว่าคนไทยหลายสิบคนได้หลบมาอยู่ในสถานทูตนี้แล้ว เจ้าหน้าที่สถานทูต และเอกอัครราชทูตไทยได้ให้การต้อนรับพี่น้องชาวไทยของท่านอย่างดีที่สุด ชงไตรรงค์ของเรายังคงโบกสะบัดพลิวเป็นสง่าท่ามกลางเสียงปืนดังกึกก้องไปทั่วเมืองตลอดเวลา

เวลาผ่านไปการสู้รบระหว่างกองทัพของรัฐบาลกับทหารกบฏก็ยิ่งดุเดือดรุนแรงขึ้นตามลำดับ

และแล้ว กระสุนปืนครกถูกหนึ่งก็ตกลงมาบนอาคารสถานทูตของเราระเบิดสนั่นหวั่นไหว พวกกบฏใช้ปืนครกกระดมยิงทหารซึ่งตั้งมั่นอยู่ทางเหนือของสถานเอกอัครราชทูตไทย กระสุนปืนครกถูกแรกทำให้หลังคาส่วนหนึ่งพังราบ ผู้คนแตกตื่นวิ่งหนีลงมาจากอาคารหลังใหญ่นั้น คนไทยที่หลบภัยวิ่งพล่าน ลูกกระเบิดของปืนครกถูกยิงมาอีกบังเอิญตกลงที่สถานทูตของเราอีก

“ตูม ตูม”

ท่านเอกอัครราชทูตของเราต้องทำงานอย่างหนักที่สุด ผู้คนในสถานทูตวิ่งพล่านไปตามกัน คนไทยที่หลบหนีภัยเข้ามาในสถานทูตไทยไม่ปลอดภัยเสียแล้ว เพราะสถานทูตกำลังถูกระดมยิงด้วยปืนครกสนาม และปืนใหญ่ เป็นการยิงที่พลาดเป้าหมาย แสดงให้เห็นว่านายทหารที่ควบคุมการยิงไม่มีความสามารถ หรือขาดความรู้ สถานเอกอัครราชทูตไทยถูกขึ้นระเบิดพังทลายเสียหายมาก

ท่ามกลางความสับสนอลหม่านไม่มีใครทราบว่านายโชติ พรโสภณเลขานุการโทของสถานเอกอัครราชทูตไทยต้องเสียชีวิตจากลูกกระเบิดของปืนครกถูกหนึ่งที่ยิงมาถูกห้องพังไปทั้งแถบ บรรดาคนไทยที่หนีเข้ามาในสถานทูตพากันล่าถอยออกไปจากสถานทูต และแยกย้ายกันหลบหนีท่ากระสุนซึ่งทหารของรัฐบาล และทหารฝ่ายปฏิวัติกำลังพันตูกันอย่างดุเดือด

ลีสหัยกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแห้ววิ่งข้ามถนนสายหนึ่งเข้าไปในซอย ทุกคนทั้งสนุกทั้งตื่นตื่นหวาดเสียว เสียงปืนดังอยู่ตลอดเวลา ดูเหมือนพวกกบฏบางส่วนล่าถอยออกไปชานเมืองเวียงจันทน์แล้ว ตามถนนหนทางมีแต่ทหารที่ผูกผ้าพันคอสีเหลือง ในยามนั้นครเวียงจันทน์ว่าวุ่นสับสนที่สุด ราษฎรชาวลาวต่างหลบหนีกระสุนปืนอ้อมลูกจูงหลานร้องไห้กระจองอแง บ้างก็คู่ตะโกนเรียกหากัน

ในที่สุดคณะพรรคลีสหัยก็ย้อนกลับมาที่ร้านเครื่องดื่ม และอาหารร้านนั้น แต่เจ้าของร้านได้พาครอบครัวของเขาหลบหนีไปแล้ว เปิดร้านสองคูหาทิ้งไว้โดยไม่มีเวลาปิดประตูใส่กุญแจ ที่สี่แยกห่างจากร้านอาหารประมาณ 100 เมตร ลีสหัยกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแห้วก็ได้พบกับนายสิบทหารลาวร่างเล็กผู้มีนามว่า ส.ท.ลี เขากับทหารหนึ่งหมู่อยู่ในรับปืนกลที่ใช่

กระสอบทรายก้อน ปืนกลเบาหนึ่งกระบอกอยู่ในรังปืนหันหน้าไปทางทิศใต้ มีรถถังเอ็ม. 24 จอด
อยู่กลางสี่แยกคันหนึ่ง

ส.ท.ลีแลเห็นคณะพรรคสี่สหายเขาก็ปราศเข้ามาหา

“ทำไมไม่หลบไปอยู่ที่สถานทูตของท่านล่ะครับ ที่นี่ไม่ปลอดภัยนะครับ เรา
ได้รับข่าวทางโทรศัพท์สนามเดียวกันเองว่าทหารปากซัน 2 กองพันกำลังเคลื่อนมาเกือบจะถึง
เวียงจันทน์แล้ว รีบไปที่สถานทูตไทยดีกว่าครับ”

เลี่ยหววนขมวดคิ้วขึ้น

“ไปอยู่ให้แน่นะซี พวกเราเผ่นออกมาจากสถานทูตเมื่อคืนนี่เอง ไม่รู้ว่าฝ่ายไหนยิง
ปืนใหญ่ และปืนค. ไปตกสถานทูตตั้งหลายนัด ขณะนี้ก็ยังระดมยิงอยู่”

ส.ท.ลีลีมตาโพลง

“ยังงั้นหรือครับ คงเป็นการกระทำของทหารบกแน่ ๆ ฝ่ายรัฐบาลได้ทำตารางยิง
ปืนใหญ่ และปืนครกไว้เรียบร้อยแล้วนี่ครับ ปืนใหญ่ของรัฐบาลยิงเข้ามาในเมืองก็ยิงไปที่
กองบัญชาการตำรวจเขตหนึ่งเพียงแห่งเดียวเท่านั้น และมีเครื่องบินตรวจตำแหน่งกระสุนตกด้วย
ไม่ได้ยิงสังเขต ส่วนปืน ค. ก็ยิงในระยะใกล้ซึ่งมองเห็นเป้าหมาย แต่ว่าใกล้ ๆ กับสถานทูตไทยมี
ทหารรัฐบาลยึดจุดยุทธศาสตร์บางแห่งอยู่ พวกกบฏอาจจะระดมยิงทหารของรัฐบาลแต่ผิดพลาด
ไปก็ได้ล่ะครับ ผมเสียใจมากที่สถานทูตไทยได้รับความเสียหาย”

นิกรพูดเสริมขึ้น

“ไม่ใช่เสียหายอย่างเดียวนะคุณ อาจจะมีใครแทงทิ้งไปข้างก็ได้ ตอนที่พวกเรา
และคนไทยหลายคนล่าถอยออกมาสถานทูตถูกปืนครกฟังกยุบลงมาแถบหนึ่ง สับสนอลหม่านกัน
ไปหมด”

ส.ท.ลีมองดูคณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉิม ๑ และเจ้าแก้วด้วยความห่วงใย

“ขอให้พวกท่านพยายามหนีข้ามไปหนองคายเถอะครับ การสู้รบอาจจะรุนแรง
มากขึ้นเมื่อกบฏรับกำลังหนุน ขึ้นอยู่ในเมืองเวียงจันทน์คงจะถูกหลุมหลงแน่นอน”

เจ้าคุณปัจฉิม ๑ กล่าวถามขึ้นทันที

“ช่วยแนะนำเราหน่อยซีหลานชาย เราจะข้ามโขงได้ตอนไหนบ้าง ไปทำเหื่อ
ไม่ใช่ใกล้”

“อ้อ ทำเหื่อไปไม่ได้แล้วครับ ถนนทำเหื่อมาเวียงจันทน์ถูกปิดแล้ว และที่ทำเหื่อที่
จะข้ามไปหนองคายทหารรัฐบาลก็ยึดไว้ไม่ยอมให้เรือข้าม ไปทางโน้นซีครับ ไปที่ทำเหื่อสีฐาน
ทางใต้ของเวียงจันทน์พอจะหาเรือข้ามไปฝั่งอำเภอสรีเชียงใหม่ทางฝั่งไทยได้ ผมทราบข่าวว่า
ราษฎรชาวเวียงจันทน์นับหมื่นกำลังข้ามไปฝั่งไทยที่ทำสีฐาน รีบไปกันเถอะครับ แต่คงจะเสี่ยง
ภัยบ้าง”

เลี่ยหววนยิ้มให้นายสิบทหารลาวผู้มีอิทธิพล

“ไปส่งพวกเราหน่อยซีหนู”

ส.ท.ลิหัวเราะเบา ๆ

“ไม่ได้หรอกครับ ขึ้นที่นั่งหน้าที่ไปผมก็ถูกยิงเป้าเท่านั้น”

นิกรว่า “เพื่อมิตรภาพระหว่างลาวกับไทย ขอมถุกยิงเป้าเถอะครับ ช่วยพาเราไปส่งที่ทำเรือสีฐานหน่อยเถอะไหว้ละน้องชาย”

นายสิบทหารลาวทำหน้าที่

“เห็นจะไม่ไหวละครับ ผมยังไม่อยากตาย พวกท่านเสี่ยงภัยกันไปเองก็แล้วกัน ทหารนะเขาไม่ยิงราษฎรหรอกเว้นแต่จะถูกหลอกเข้าก็ช่วยไม่ได้ เชื่อกันเถอะครับ อย่าอยู่เวียงจันทน์เลย มีข่าวมาเมื่อไม่กี่วันนี้ว่านายพลภูมิกับนายพลสีโห่ได้บัญชาการรบคุมทหารกบฏที่เข้าตี

เวียงจันทน์”

ศาสตราจารย์ดิเรกสะดุ้งเล็กน้อย

“นายพลภูมิ.....”

“ครับ”

ดร.ดิเรกมองดูคณะพรรคของเขา

“ถ้านายพลภูมิเป็นหัวหน้าฝ่ายปฏิวัติสงครามกลางเมืองระหว่างลาวต่อลาวอาจจะรุนแรงมาก และยึดเชื่อไปนาน พวกเรากลับบ้านกันเถอะ เวียงจันทน์ไม่มีอะไรสนุกแล้ว มีแต่เสียงปืนดังกึกก้องไปทั่วเมือง”

พล พัชราภรณ์เห็นฟ้องด้วย

“ถ้าเช่นนั้นพวกเราไปสีฐาน มันจะไปได้อย่างไร และไปถึงเมื่อไรก็ตามเรื่องมันเถอะ”

สี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแห้วต่างอำลาส.ท.ลิแล้วพากันไปจากที่นั่น เสียงปืนดังอยู่ไกล ๆ แถวชานเมือง รถจี๊ป และรถบรรทุกทหารวิ่งพล่านทำหน้าที่รักษาการณ์ในนครเวียงจันทน์ แต่พระเพลิงยังคงเผาผลาญบ้านเรือนเคหสถานของราษฎรไม่ต่ำกว่าสามสี่แห่งโดยไม่มีการดับ ปล่อยให้มันดับไปเอง

อาคารร้านค้าปิดเงียบ บางแห่งก็เปิดทิ้งไว้ ผู้คนหายไปตามหมดแล้ว คณะพรรคสี่สหายของเราแลเห็นรถบรรทุกขนาดกลางมีผ้าใบสีทึบก็แถมเจียงคลุมข้างบนตลอด แต่สภาพของรถคันนี้เก่ามากคนขับในวัยกลางคนนั่งเป่าหีบเพลงอยู่ที่หน้ารถอย่างสบายใจ

อาเสี่ยกล่าวกับคณะพรรคของเขา

“ได้การละโว้ย ขอเช่ารถคันนี้ให้ไปส่งเราที่ทำเรือสีฐานก็แล้วกัน ถูกแพงเท่าไรก็เอาวะ เรามีเงินติดตัวมาเยอะแยะกลัวอะไรขอให้เราได้ข้ามไปบ้านเราเท่านั้น ขึ้นอยู่เวียงจันทน์มีหวังแห่งทิ้งแน่ ๆ เสียงปืนที่เบาบางลงไปไม่ได้หมายความว่าความวุ่นวายจะสิ้นสุดลงง่าย ๆ”

พลยกมือตบหลังนิกรเบา ๆ

“แกทำหน้าที่เป็นล่ามหน่อยซี”

ทุกคนเดินตรงมาที่รถเซฟโรเล็ทโกโรโกโสซึ่งอย่างน้อยก็คงจะใช้มาตั้งแต่สมัย
พระร่วงขุนรามคำแหงมหาราช บังโคลนถลอกปอกเปิกบุบบู่บี้ ยางทั้งสี่เส้น โล้นเลี่ยนมองไม่เห็น
ดอกแล้ว อย่างไรก็ตามรถคันนี้ก็ยังใช้การได้ดี นายแก้วคนขับรถ แลเจ้าของรถบรรทุกคันนี้มี
อาชีพในทางรับจ้างขนของด้วยรถของเขาซึ่งโดยมากเป็นสินค้าผักปลา วิ่งอยู่ในเวียงจันทน์ หรือไป
ค้าขายในลาวไปทำเคื่อ บางทีก็ไปทำเรือสำเภา

เมื่อคณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแก้วเข้ามาหยุดยืนรวมกลุ่มกัน
ข้างรถบรรทุกคันนั้น นายแก้วชาวลาวยกมือป้องดวงตาอย่างตื่น ๆ นิกรยิ้มให้ และกล่าวทัก

“บ่กลัวตายหรือ”

นายแก้วหัวเราะเบา ๆ

“กลัวอันหยั่ง ตายบ่กลัว กลัวบ่มีกิน”

“เออ แม่นแล้ว ไปส่งพวกเราที่ท่าสำเภาหน่อยได้บ่ เอาจักกิบเว้ามา”

นายแก้วทำหน้าที่

“ช่วย – บ่ไป”

เสี่ยหงวนชักฉิว

“ไม่ไปก็ไม่ไปซีโว้ย ทำไมต้องร้องช่วยด้วย”

“บู้ไร” พลคุดเสี่ย “ก็มันภาษาของเขานี้หว่า”

“แต่กันไม่อยากฟัง” เสี่ยหงวนเถียง

นิกรก้าวขึ้นไปนั่งบนรถเคียงข้างคนขับ

“ช่วยให้เจ้า 2,000 กีบ”

นายแก้วสั่นศีรษะ แล้วพูดภาษาไทยกับนิกร

“ไม่ไหวครับเจ้านาย ทางไปท่าเรือสำเภา มีทหารปากซันอยู่หลายแห่ง ผมไม่กล้า
ตายหรอกครับ แต่กลัวเขยิดรถผมถูกเมียผมก็จะอดตาย”

เสี่ยหงวนยิ้มออกมาได้

“รถของแกคันนี้ราคาเท่าไรคิดเป็นเงินดอลลาร์ซี แกพูดภาษาไทยได้อย่างนี้ก็ดี
แล้ว ก็นจะขอซื้อรถของแกจ่ายเงินสดเป็นเงินดอลลาร์เดี๋ยวนี”

นายแก้วมองดูเสี่ยหงวนอย่างสนใจแล้วเขาก็พอจะรู้ว่าเสี่ยหงวนเป็นคนไทยที่มี
ฐานะสูง

“เจ้านายซื้อรถผม และจะขับไปเองหรือครับ”

“ไซ่ แกจะเอาเท่าไรละ แต่ขอให้พวกกันเป็นดอลลาร์ พวกเป็นกิบเยว้ 100 กิบ
มัน 4 บาทกว่าเท่านั้น”

นายแก้วนึกดีใจอย่างยิ่งถ้าหากว่าเสียหวนซื้อรถของเขาจริง เพราะเขาจะได้เอาเงินไปซื้อรถใหม่คือรถใช้แล้วแต่มีสภาพดีกว่ารถคันนี้ เขาริบผลุนผลันลงจากรถแล้วกล่าวกับกิมหวนอย่างนอบน้อม

“1,000 ดอลลาร์เป็นไงครับ”

อาเสียกลิ่นน้ำลายเอือก

“รถนี้เขาทิ้งแล้วนี่หว่า เอาตั้ง 1,000 เซียวเรอะ คิดเป็นเงินไทยสองหมื่นกว่าบาทนะโว้ย”

“ขาดตัวครับเจ้านายไม่ซื้อก็ตามใจ แต่ผมกล้ารับรองว่าไม่มีรถคันไหนที่จะรับพวกเจ้านายไปสีฐานหรือครับ รถไปทางนั้นถูกทหารกบฏยึดไว้ทั้งหมด 1,000 ดอลลาร์ไม่แพงนะครับ เจ้านายเป็นคนไทยขับไปเองคงไม่ผิด”

เสียหวนล้วงกระเป๋ากางเกงข้างหลังหยิบธนบัตรใบละ 100 ดอลลาร์ปึกหนึ่ง ออกมานับได้ 10 ฉบับแล้วส่งให้นายแก้ว

“เอ้า – เอาไป เป็นอันว่าฉันซื้อรถแก”

นายแก้วยกมือไหว้ปะหลก ๆ

“ขอบคุณครับเจ้านาย” แล้วเขาก็รับธนบัตรอเมริกันมานับตรวจดูถูกต้องก็เก็บไว้ในกระเป๋าเสื้อเชิ้ตเก่า ๆ ของเขา “เชิญเถอะครับ รถคันนี้เป็นของเจ้านายแล้ว คุณเจออยู่ที่สวิตซ์ไฟนะครับ”

“ยางอะไหล่มีไหม” เจ้าคุณปัจจนึก ๆ ถาม

นายแก้วหันมามองดูท่านเจ้าคุณ

“มีครับ แต่อยู่ที่บ้าน”

เจ้าคุณปัจจนึก ๆ ขมวดคิ้วย่น

“ถ้ายังงั้นแกรีบไปเอามาให้เราซียางของแกทั้งสี่เส้นมันจะระเบิดอยู่แล้ว”

“บ้านผมอยู่หลวงพระบางนะครับ ถ้าให้ผมไปเอายางอะไหล่ก็ต้องรอผมอยู่ที่นั่นอีกสามสี่วัน”

ท่านเจ้าคุณกลิ่นน้ำลายเอือก

“แล้วเครื่องมือประจำรถมีอะไรบ้าง แก่อ่าฟังไปนะโว้ย ต้องยืนอยู่ที่นั่นจนกว่าพวกเราจะนำรถคันนี้ไป”

นายแก้วยิ้มแห้ง ๆ

“เครื่องมือประจำรถไม่มีครับ”

“วะ แล้วรถของแกเสียแกทำยังไง”

“ขอขี้มเขาตามอู๋ครับ”

เสียหวนพูดตัดบท

“ไปเถอะครับคุณอา เสียงปิ่นมันดังถี่ขึ้นอีกแล้ว และดูเหมือนใกล้เราเข้ามาทุกที คุณอาขึ้นไปนั่งข้างหน้าให้อ้ายกรับรถคันนี้ ผมสามคนกับอ้ายแห้วจะนั่งอยู่ในผ้าใบ” พุดจบ กิมหงวนก็หันมาทางนายแก้ว “ไปสิฐานไปทางไหนล่ะพี่ชาย”

เขาชี้มือไปทางซ้ายของเขา

“ไปตามถนนสายนี้ครับ พอถึงสี่แยกก็เลี้ยวขวาออกไปชานเมืองแล้วก็ตรง เร็วไป”

อาเสี่ยวพาลกับศาสตราจารย์ดิเรก และเจ้าแห้วอ้อมไปทางท้ายรถแล้วปิ่นขึ้นไป บนรถ ท่านเจ้าคุณนั่งตอนหน้ารถคู่กับนิกรซึ่งเป็นคนขับ นายแก้วเลื่อนตัวเข้ามาขึ้นชิดทางด้านซ้ายตอนหน้ารถแล้วแนะนำนิกรให้รู้ว่าสตาร์ทอยู่ที่ไหน เกียร์หนึ่ง สอง – สาม และเกียร์ถอย หลังอยู่ตรงไหน รถบรรทุกคันนี้มีน้ำมันอยู่ในถังเกือบเต็ม เมื่อนิกรเปิดสวิทช์ไฟเครื่องยนต์ และยกเท้าเหยียบปุ่มสตาร์ทรถโกดังอันเก่าแก่ก็เดิน โครมครามยกหน้าหกหลังเหมือนเจ้าเข้า ทำให้นิกรส่งเสียงอะอะเอ็ดตะโรลั่น

“เฮ้ย ๆ ๆ นี่รถหรือม้าไวยี่พี่ชาย”

“อย่าเร่งน้ำมันมากนักซีครับ เหยียบคันเร่งนิดเดียว”

นิกรเรียนขับรถจากนายแก้วไม่ถึงนาทีเขาก็นำรถบรรทุกเซฟโรเล็ตเคลื่อนออกจากที่ป้ายโฉมหน้าไปยังท่าเรือสิฐานทางใต้ของนครเวียงจันทน์

พอออกมาพ้นชานเมืองได้สักครู่คณะพรรคสี่สหายของเราก็ได้เผชิญหน้ากับทหารบกภูมู่หนึ่งประมาณ 8 คนมองเห็นแต่ไกลก็รู้ว่าเป็นทหารฝ่ายปฏิวัติเพราะผูกผ้าพันคอสีน้ำเงิน นิกรร้องบอกคณะพรรคของเขาทันที

“เอาผ้าพันคอสีน้ำเงินออกมาผูกคอเร็วไวยี่พวกเรา มีทหารปากชันหนึ่งหม้ออยู่ข้างหน้า”

เหมือนกับเด็กว่าง่าย ทุกคนต่างรีบล้วงกระเป๋าหยิบผ้าพันคอสีน้ำเงินออกมาผูกคอโดยเร็ว เจ้าคุณปิงจันนี่ ๆ ช่วยผูกผ้าพันคอให้นิกรเพราะเขาต้องถือพวงมาลัยรถ จีนปล่อยมือรถอาจจะพุ่งลงไปจากถนนได้ รถบรรทุกคันนี้วิ่งได้เร็วชั่วโหม่งละ 10 ไมล์เท่านั้น หม้อน้ำไม่มีฝาปิด น้ำในหม้อเดือดพล่านมองดูคล้าย ๆ รถไฟ

ทหารบกภูมู่กลุ่มนั้นออกมาขึ้นขวางรถ และถือปืนในท่าเฉียงอาวุธ บางคนก็มีปืนกลมือ นิกรบังคับรถให้หยุดนิ่งห่างจากกลุ่มทหารลาวสามสี่เมตร สิบเอ็ดคนหนึ่งถือปืนกลมือเดินเข้ามาที่รถ

“รถใคร ไปใส”

นิกรร้องตอบด้วยเสียงเต็ดขาด

“ฝ่ายน้ำเงิน พวกเฮามาติดตามจับนายพลกฤษประสิทธิ์ได้ข่าวว่าหลบหนีมาทางนี้ เฮาเป็นหน่วยรบพิเศษปากชัน”

นายสิบทหารลาวฝ่ายกบฏเดินเข้ามาหยุดยืนข้างรถ พอแลเห็นท่านเจ้าคุณกับนิกร
ผูกผ้าพันคอสีน้ำเงินเหมือนอย่างเขาเขาก็ยิ้มให้ นิกรยื่นบุหรีให้ซองหนึ่งแล้วเหยียบคลัทช์เข้าเกียร์
นำรถบรรทุกโกโรโกโสออกแล่นต่อไป นายสิบทหารกบฏไม่ได้ระแวงสงสัยอะไรเลย เข้าใจว่า
นิกรเป็นหน่วยรบพิเศษของฝ่ายกบฏซึ่งแต่งกายพลเรือน

ในชั่วโมงเดียวกันนั่นเอง คณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแห้วก็
มาถึงท่าเรือสีฐาน เมื่อทุกคนลงจากรถก็แลเห็นประชาชนชาวลาวนับจำนวนพันกลาดเคลื่อนไปทั่ว
ริมฝั่งโขง เรือหางยาวและเรือยนต์ทางฝั่งไทยที่ข้ามารับขนอพยพไปนั้นแน่นขนัด บรรทุกจน
กราบเรือเทียบแทบจะจมน้ำ

คณะพรรคสี่สหายพากันบุกมาที่ชายน้ำ และลงไปในเรือยนต์ลำหนึ่งซึ่งมีแต่
นายท้าย และช่างเครื่องกับเด็กหนุ่มคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นกะลาสีเรือ นายท้ายเรือปราดเข้ามาหา
คณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแห้ว

“ค่าโดยสารข้ามฟากคนละ 50 บาทนะครับ”

พลมองคุณนายท้ายเรืออย่างเคียดดาล

“แกไม่น่าจะเกิดมาเป็นคนไทยเลยว้ย มีน้ำละเรือของแกมีจอดอยู่ที่นี้ลำเดียว
เท่านั้น และไม่มีใครมาในเรือ แกน่าจะคิดบ้างว่าพี่น้องชาวลาวกำลังจะหนีร้อนไปพึ่งเย็นทางบ้าน
เรา ทำไมถึงขูดเลือดขูดเนื้อเราอย่างนี้”

เสียงหวนพูดเสริมขึ้นด้วยเสียงเกรี้ยวกราด

“ดีแล้ว ฉันจะดำเนินคดีกับแกตามกฎหมาย แกรู้ไหมว่าฉันเป็นใคร”

นายท้ายเรือหน้าถอดสี

“ผมไม่ทราบครับ”

“ไม่ทราบก็ช่างแก ฉันเองฉันก็ไม่อยากจะบอกเหมือนกันว่าฉันเป็นใคร อ้า – ฉัน
จะให้แก 500 บาทเพื่อพาพวกเราไปส่งอำเภอสรีเชียงใหม่ แต่แกจะต้องรับพวกลาวอพยพที่ยืนรอ
อยู่บนฝั่งไปด้วย รับไปให้มากที่สุดเท่าที่จะไปได้ เข้าใจ.....มายฉันจะตั้งข้อหาแกว่าบ่อนทำลาย
ชาติ เป็นคอมมิวนิสต์และจัดการกับแกด้วยมาตรา 17 เอาเถอะแล้วแกจะรู้เองว่าฉันเป็นใคร”

นายท้ายเรือประนมมือไหว้เสียงหวนอย่างพินอบพิเทา

“สุดแล้วแต่เจ้านายจะกรุณาเถอะครับ”

เสียงหวนยิ้มด้วยมุมปากข้างขวาตะทำให้เหมือนกับว่าเขาเป็นคนใหญ่คนโต เขา
เดินไปทางกราบขวาแล้วร้องตะโกนบอกพวกราษฎรลาวด้วยเสียงอันดัง

“พี่น้องทั้งหลาย ใครจะข้ามฝั่งไทยลงเรือลำนี้ ไม่ต้องเสียค่าโดยสารอย่าแย่ง
กันลงนะเรือจะล่ม ให้คนแก่กับเด็กลงก่อน มา – ลงมา พวกเราคนไทยมาช่วยพวกท่าน”

ประชาชนหญิงชายร่วมร้อยคนต่างลงมาในเรือจนแทบจะไม่มีที่ขึ้น ม้านั่งประจำเรือถูกโยนทิ้งลงในแม่น้ำ ต่อจากนั้นก็ขู่บังคับกับนายท้ายเรือให้นำเรือออกจากท่าข้ามฟากไปยังฝั่งไทย

อาเลี่ยยืนตะเทาอยู่ข้างนายท้ายเรือตลอดเวลา เมื่อเรือพ้นครึ่งแม่น้ำเข้ามาทางเขตไทยแล้ว คณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจนิก ๆ และเจ้าแก้วก็หันไปมองคุณครเวียงจันทน์อย่างเศร้าใจ กลุ่มควันอันเกิดจากไฟไหม้ยังปรากฏอยู่หลายแห่ง มีเสียงระเบิดจากกระสุนปืนใหญ่และเสียงปืนกลคำรามดังแว่วมาตามลม นิกร โบกมือให้เสียงหวอนแล้วพुकยิ้ม ๆ

“ปลอดภัยแล้วโว้ยพวกเรา เรือตำรวจน้ำของเราเล่นป่วนเปี่ยนอยู่แถวนี้ตั้งหลายลำ”

นายท้ายเรือมองคุณเสียงหวอนอย่างฉงนสนเท่ห์ใจ พอสบตากับอาเลี่ยเขาก็กล่าวถามเบา ๆ

“ท่านครับ กรุณาบอกผมหน่อยเถอะครับ ท่านเป็นรัฐมนตรีไซ้ไหม”

อาเลี่ยพยักหน้า

“ไซ้”

“รัฐมนตรีกระทรวงไหนครับ”

“กระทรวงมหาดสนั้”

นายท้ายเรือขมวดคิ้วขุ่น

“กระทรวงนี้ตั้งขึ้นใหม่หรือครับ”

“เออ ฟังตั้งเมื่อสองสามวันนี่เอง” พุดจบเขาก็ส่งธนบัตรใบละร้อยให้นายท้ายเรือ 5 ฉบับ “เอ้า – เอาไป 500 บาท ขอบใจมากที่พาพวกเรามาส่ง แล้ววันไหนแดดดี ๆ ฉันจะป็นเหรียญส่งมาให้แก”

เรือยนต์ลำนั้นเข้าจอดเทียบท่าอำเภอศรีเชียงใหม่แล้ว ผู้โดยสารต่างพากันย่อย ๆ ขึ้นมาจากเรือซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของเราได้มากอยต้อนรับให้ความช่วยเหลือประชาชนชาวลาวเหล่านี้ ทหารและตำรวจเรียงรายไปทั่วฝั่งเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์อันคับขัน และคอยปลดอาวุธทหารลาวทั้งสองฝ่ายที่ข้ามมายังฝั่งเรา

จบบริบูรณ์